

Gázzal való főzés és légszennyezés az európai otthonokban

Vezetői összefoglaló

A gázzal való főzés káros szennyező anyagokat bocsát ki az otthonokba, az Európai Unió és az Egyesült Királyság politikai döntéshozói azonban eddig keveset tettek e komoly közegészségügyi probléma megoldása érdekében. Egy hét európai országra kiterjedő nagyszabású kutatás kimutatta, hogy a gázüzemű főzőkészülékekkel rendelkező otthonokban tapasztalt beltéri légszennyezés szintje gyakran a kültéri légszennyezésre vonatkozó törvényes határértékeket is túllépi, ami rámutat a kormányzati beavatkozás sürgős szükségességére.

Európa-szerte az volt megállapítható, hogy a gáztűzhelyet és -sütőt használó háztartásokban élők kétszer annyi beltéri légszennyező anyagot lélegeznek be, mint az elektromos készüléket használók. A hét ország – Hollandia, Olaszország, Spanyolország, Franciaország, Szlovákia, Románia és az Egyesült Királyság (UK) – több mint 250 otthonában elvégzett beltéri levegőminőség-ellenőrzés betekintést nyújt a probléma gyakoriságába és súlyosságába. Az eredmények rámutatnak arra, hogy a kormányoknak, készülégyártóknak és más érdekelt feleknek azonnali intézkedéseket kell tenniük annak érdekében, hogy a főzőkészülékekből származó kibocsátások csökkentésével megfelelően garantálják a közegészség védelmét.

■ Főbb megállapítások

A gázzal főző háztartásokban aggasztó mennyiségben van jelen a súlyos légzőszervi problémákkal összefüggésbe hozható, egészségre káros légszennyező anyagnak számító nitrogén-dioxid (NO₂). Az adatok a kutatásban vizsgált valamennyi országban azt mutatták, hogy a gázzal való főzés az otthon egészére kiterjedően jelentős

szennyezőanyag-szintet eredményez.

Az elektromos készülékkel főző háztartásokban nem volt tapasztalható a főzőberendezésből származó NO₂-szennyezés. Az elektromos főzőkészülékkel rendelkező otthonokban az átlagos beltéri NO₂-szint alacsonyabb volt, mint a kültéri szint.

A gázzal való főzés gyakran olyan beltéri légszennyezettségi szintet eredményez, amely a szabadban törvénybe ütköző lenne. A légszennyezési normák az Európai Unióban (EU) és az Egyesült Királyságban (UK) is kizárólag a kültéri levegőre vonatkoznak. A jelen kutatás azonban arra a megállapításra jutott, hogy a gázzal főző otthonokban a kültéri környezetre vonatkozóan előírt határértékeket rendszeresen meghaladó szintű beltéri légszennyezés tapasztalható.

A gázzal főző háztartások rendszeresen túllépi az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által a közegészség védelme érdekében a levegő minőségére vonatkozóan meghatározott irányelveket. Az említett irányelvekben javasolt szintet meghaladó szennyezés bizonyítottan

hozzájárul az egészséget jelentősen károsító hatások kialakulásához. A gázzal való főzés ezért a légzőszervi megbetegedések, például az asztma kialakulásának fokozott kockázatát vonhatja maga után, különösen a fokozottan veszélyeztetett személyek, köztük a gyermekek és a betegségben szenvedők körében.

Az ártalmas finom részecskék (PM_{2.5}) konyhákban mért magasabb szintje a főzési szokásoknak és a kültéri szennyezésnek, nem pedig a készülék típusának tudható be. A PM_{2.5} szintje, amely hatással lehet a tüdőre és a véráramra, a gázzal és az elektromos készülékkel főző háztartásokban egyaránt rendszeresen meghaladta a WHO irányelveit.

A páraelszívó jelenléte az otthonokban csekély hatással volt a beltéri levegő minőségére. A páraelszívóval rendelkező háztartások (függetlenül attól, hogy keringetési vagy kivezetési típusról volt-e szó) nem tapasztaltak jelentős csökkenést a főzéshez köthető beltéri levegőszennyezés terén. Ez is azt igazolja, hogy a gáztűzhelyek és -sütők okozta egészségi kockázatok csökkentése érdekében nem elég kizárólag arra számítani, hogy az egyének szellőztetik az otthonaikat.

A főbb megállapítások a vizsgált hét ország mindegyikében megegyeztek.

■ Ajánlások

A közegészség védelme érdekében fontos, hogy a politikai döntéshozók az Európai Unióban és az Egyesült Királyságban is azonnali intézkedésekkel biztosítsák a gázzal való főzéshez köthető beltéri légszennyezés csökkentését. A leghatékonyabb megoldás az elektromos főzésre való áttérés felgyorsítása, de a megfelelő szellőztetés szükségességének tudatosítása is rendkívül fontos.

Mindebben a készülékgyártók, az építőipari szakemberek, az egészségügyi szolgáltatók, a

kutatók, a magánszemélyek és mások is jelentős szerepet játszanak.

A kormányok feladata, hogy a készülékekre vonatkozó előírások szigorításával csökkentsék a gázüzemű főzőkészülékekből származó NO₂-kibocsátást. Tájékoztató termékcímkék, ösztönző intézkedések, támogatások és szabályozások kombinációjával kell biztosítani a legtisztább és leghatékonyabb tűzhelytechnológiának számítató indukciós főzőlapok fokozottabb elterjedését. Előírásaik között kell hogy szerepeljen az is, hogy a páraelszívók hatékonyan megkössék a szennyező anyagokat.

Az ipar feladata, hogy előmozdítsa az elektromos főzőkészülékekre való áttérést, kötelezettséget vállalva a szennyező gáztűzhelyek és -sütők gyártásának, értékesítésének és telepítésének leállítására. A gyártóknak és a forgalmazóknak olyan új energiacímkét kell bevezetniük, amely tájékoztatja a vásárlóikat arról, hogy a tűzhelyek és a sütők szennyezők-e vagy sem, és amely lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy összehasonlítsák a különböző típusú technológiák teljesítményét. Fontos emellett az is, hogy a gyártók olyan felhasználóbarát páraelszívókat fejlesszenek ki, amelyek megfelelően megkötik a szennyező anyagokat.

A civil társadalom és az egészségügy feladata, hogy további kutatás, oktatás és érdekérvényesítés útján felhívja a figyelmet a gázüzemű főzőkészülékek egészségügyi kockázataira.

Az egyének kis elektromos készülékek használatával, vagy – ahol csak lehetséges – tisztább elektromos tűzhelyre vagy sütőre váltva csökkentsék a gázüzemű főzőkészülékek rájuk gyakorolt hatását. Fontos továbbá az is, hogy főzés közben lehetőség szerint légkivezetési páraelszívóval biztosítsák a konyha megfelelő szellőzését.

A teljes jelentés itt érhető [el](#).